

Egzamin maturalny w **Formule 2023**

Diagnoza w zakresie poziomego przygotowania uczniów do egzaminu w maju 2023 r.

Wnioski z badań diagnostycznych przeprowadzonych w marcu i grudniu 2022 r.

Rekomendacje egzaminatorów dla maturzystów

Warszawa, 15 marca 2023 r.

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z języka polskiego (1)

1

Lektury obowiązkowe

- 1) Przypomnij sobie **treść i problematykę lektur** – przede wszystkim obowiązkowych. Pozwoli Ci to:
 - a) dobrze poradzić sobie z zadaniami **na egzaminie ustnym** (bez konieczności uczenia się na pamięć zagadnień opracowywanych przez innych)
 - b) zrozumieć i udzielić poprawnych odpowiedzi na zadania **w teście historycznoliterackim**
 - c) funkcjonalnie nawiązywać do różnych utworów w wypracowaniu
 - d) uniknąć błędów rzeczowych.
- 2) Opracuj listę motywów, które są obecne w danej lekturze, dzięki temu łatwiej będzie Ci dobrać lekturę do problemu określonego w temacie wypracowania.

2

Część testowa arkusza egzaminacyjnego

- 1) Czytaj uważnie treść zadań i poleceń.
- 2) **Podkreśl, zakreśl lub w inny sposób zaznacz sobie w poleceniu wszystkie te elementy, które trzeba uwzględnić w odpowiedzi**, aby była ona poprawna i pełna. Niektóre pytania wskazują na konieczność dokonania kilku czynności czy też działań, odwołania się, np. do dwóch zamieszczonych w arkuszu tekstów lub ich fragmentów. Poniżej znajduje się przykład polecenia, w którym kolorami oznaczono jego wszystkie istotne elementy.

3. Zadanie 3. (0–1)

Zgodnie z tekstem Katarzyny Kutyłowskiej, z dokumentów dotyczących polityki językowej w Europie wynika przekonanie o wielojęzyczności jako **fundamencie do zbudowania prawdziwie zjednoczonej Europy. Czy w akapicie 1. i 2. tego tekstu wyrażono sceptyczny czy entuzjastyczny stosunek do tego przekonania? W uzasadnieniu uwzględnij również środki językowe zastosowane przez autorkę.**

.....

.....

.....

.....

.....

Oznaczenia kolorów:

Zielony – wybrane zagadnienie z tekstu, stanowiące podstawę do sformułowania polecenia.

Żółty – problem do rozwiązania.

Czerwony – informacje o działaniach koniecznych do wykonania.

Niebieski – dodatkowy warunek zadania.

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z języka polskiego (2)

2

Część testowa arkusza egzaminacyjnego (cd.)

- 3) Nie musisz pisać wszystkiego, o czym wiesz na dany temat – **odpowiadaj na pytanie, które zostało Ci postawione.**
- 4) Do napisania **notatki syntetyzującej** mogą się okazać przydatne odpowiedzi do zadań, które rozwiązywałeś(-aś) wcześniej.

Wypracowanie

3

- 1) Wybierz temat, który **rozumiesz i do którego potrafisz dobrać** odpowiednią lekturę obowiązkową i inny utwór literacki.
- 2) Wybieraj te **lektury obowiązkowe**, które dobrze znasz. Pamiętaj, że nieznanostwo losów głównych bohaterów lub nieznanostwo głównych wątków utworów może się przyczynić do powstania błędu kardynalnego, co oznacza, że za wypracowanie możesz otrzymać 0 pkt.
- 3) **W argumentacji** dbaj o **funkcjonalność** omawianych utworów. **Nie streszczaj lektur i innych tekstów literackich.** Czasami przywołanie szczegółowych informacji dotyczących danego wątku lektury jest konieczne, ale pamiętaj, że wypracowanie ma zawierać przede wszystkim **analizę tekstów**. Odwołania do utworów literackich redaguj w ścisłym związku z problemem zawartym w temacie.
- 4) W swoim wypracowaniu przywołaj dwa **konteksty**. Konteksty służą pogłębieniu interpretacji tekstów głównych, wzbogaceniu Twojej pracy odnośnie zagadnienia sformułowanego w temacie – szukaj więc trafnych nawiązań historycznych, filozoficznych, mitologicznych, biblijnych itp. Korzystaj ze swojej wiedzy dotyczącej danego zagadnienia. **Pamiętaj, że inny utwór literacki, film, obraz, muzyka, piosenka, komiks, powieść graficzna też może być kontekstem.**
- 5) Rozwijając temat wypracowania, unikaj mnożenia przywoływanych i pobieżnie omawianych utworów.
- 6) Pamiętaj, aby Twoje wypracowanie stanowiło **spójną całość**, a wstęp, część zasadnicza i zakończenie były ze sobą logicznie powiązane.
- 7) Zrób **korektę językową** każdej udzielonej przez Ciebie odpowiedzi – eliminując błędy językowe, sprawiasz, że Twoja odpowiedź staje się w pełni komunikatywna, dzięki czemu egzaminator nie będzie miał wątpliwości, czy ją rozumie i czy jest ona poprawna.
- 8) Pamiętaj, że **o jakości wypracowania nie świadczy jego długość**. Można napisać krótką pracę, która zostanie oceniona na bardzo wysoką, nawet maksymalną liczbę punktów (trzy przykłady takich prac podajemy poniżej) . Można też napisać pracę składającą się z wielu słów, w której nie będzie zawarta wartościowa treść. **Unikaj pustosłowia!** Pamiętaj, że wypracowanie **nie musi być perfekcyjne**, abys mógł/mogła otrzymać za nie bardzo wysoką liczbę punktów.

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z matematyki (1)

1

Uważnie czytaj treść zadania i zwracaj uwagę na szczegóły wynikające z tej treści, np.:

- 1) w zadaniach dotyczących ciągów zwróć uwagę na to, czy są w treści zadania dodatkowe informacje o tym, że ciąg ma być rosnący albo malejący
- 2) w zadaniach dotyczących losowania zwróć uwagę na to, ile elementów losujemy, ile razy losujemy, czy losujemy ze zwracaniem czy bez zwracania
- 3) w zadaniach dotyczących trójkątów zwróć uwagę na to, czy trójkąt jest dowolny, czy równoramienny, bądź równoboczny
- 4) w zadaniach ze stereometrii zwróć uwagę na to, czy rozważamy graniastosłup czy ostrosłup.

2

Stosuj się do poleceń zadania. Polecenia są wyróżnione pogrubioną czcionką. Zwróć uwagę na **czasowniki operacyjne** użyte w poleceniu. Określają one, co masz zrobić (merytorycznie) i jak technicznie zrealizować odpowiedź, np.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź [...].

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź [...] oraz odpowiedź [...].

Oceń prawdziwość stwierdzeń. Wybierz P [...] albo F [...].

Oblicz [...]. Zapisz obliczenia.

Wykaż, że [...].

3

Na podstawie treści zadania i wyróżnionego polecenia określ, **które wielkości masz podane, a które masz obliczyć/wyznaczyć**.

Określ związki/zależności między wielkościami z zadania. Wykorzystaj własności tych wielkości. Jeśli uznasz za potrzebne, wykonaj **rysunek pomocniczy** – np. narysowanie trójkątów często pomoże Ci rozstrzygnąć, czy trójkąty są podobne, i/lub dostrzec, które z boków trójkątów podobnych wzajemnie sobie odpowiadają.

4

Część zadań występuje w tzw. **wiązkach**. Wstęp do zadań w takiej wiązce numerowany jest jedną liczbą, np. Zadanie 5., natomiast poszczególne zadania wiązki numerowane są dwiema liczbami, np. Zadanie 5.1., Zadanie 5.2., Zadanie 5.3. Pamiętaj, że w każdym zadaniu z wiązki powinieneś/powinnaś skorzystać z informacji podanych we wstępie do zadań tworzących tę wiązkę.

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z matematyki (2)

5

Pamiętaj, że dużo twierdzeń i wzorów znajduje się w *Wybranych wzorach matematycznych na egzamin maturalny z matematyki*. **Korzystaj z tej broszury, rozwiązując zadania.**

6

W zadaniach, w których należy wykazać prawdziwość jakiejś ogólnej własności (np. podzielności), **musisz przeprowadzić rozumowanie ogólne – nie podstawiaj konkretnych wartości liczbowych**. W takich zadaniach pamiętaj, że sprawdzenie poprawności analizowanej własności poprzez wstawienie kilku lub więcej konkretnych wartości zmiennych i na tej podstawie wnioskowanie o poprawności tej własności jest błędną metodą.

7

Zwracaj uwagę na **poprawność przekształceń i poprawność obliczeń rachunkowych**. Licz uważnie, a tam, gdzie możesz sprawdzić poprawność otrzymanego wyniku, zrób to. Zawsze zastanów się nad tym, czy wynik, który otrzymałeś(-aś), ma sens, szczególnie w zadaniach o kontekście realistycznym. Jeżeli średnia prędkość piechura, która „wyszła” Ci w zadaniu, to 4 500 km/h – z pewnością w Twoim rozumowaniu lub obliczeniach jest błąd. Podobnie pole powierzchni kąpieliska wygradzonego liną długości 200 metrów nie może być równe 50 000 m².

8

Przedstaw czytelnie pełne rozwiązanie, **nie pomijaj istotnych obliczeń lub etapów rozumowania**. Pisz **starannie i wyraźnie** – pomoże to nie tylko egzaminatorowi, ale przede wszystkim Tobie. Wiele błędów wynika z przepisania do kolejnych linii rozwiązania błędnie odczytanych wartości.

9

Nie rezygnuj z próby rozwiązania zadań otwartych. Nie skreślaj swojego rozwiązania, jeśli nie masz innego pomysłu, ponieważ czasami to jest poprawne rozwiązanie albo jego część.

10

Sprawdź, czy wszystkie decyzje w wyborze odpowiedzi do zadań zamkniętych właściwie przenieś(-aś) na kartę odpowiedzi. **Zaznaczenia w arkuszu nie będą sprawdzane i oceniane.**

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z języka angielskiego (1)

1

Wybierając odpowiedzi w zadaniach zamkniętych, **nie sugeruj się wyłącznie występowaniem tego samego wyrazu lub wyrażenia w tekście oraz w jednej z opcji odpowiedzi do wyboru**. Upewnij się, że odpowiedź, którą chcesz zaznaczyć, jest w pełni uzasadniona i żaden jej fragment nie jest sprzeczny z tekstem. Jeśli nie potrafisz od razu wskazać poprawnej odpowiedzi, działaj drogą eliminacji i wyklucz odpowiedzi, które są niepoprawne lub nie mają uzasadnienia w tekście.

2

W zadaniach otwartych sprawdzających rozumienie tekstu (słuchanie, czytanie) przestrzegaj następujących zaleceń.

- 1) Przeczytaj uważnie polecenie i zastosuj się do wszystkich podanych w nim wymogów. Udzielaj odpowiedzi w języku wskazanym w tym poleceniu, a jeśli jest określony **limit wyrazów** – upewnij się, że **żadna z wpisanych przez Ciebie odpowiedzi go nie przekracza**.
- 2) Udzielaj odpowiedzi **wyłącznie na podstawie tekstu lub tekstów** podanych w zadaniu, a nie własnych przekonań lub wiedzy ogólnej.
- 3) Upewnij się, że **Twoje uzupełnienie luki pasuje do wyrazów/zdania przed luką i po luce**. Pełna poprawność nie jest niezbędna, ale często użycie niewłaściwego wyrazu lub formy czasownika może spowodować utratę punktu, ponieważ Twoja odpowiedź stanie się niejasna, wieloznaczna lub nielogiczna.
- 4) Zadbaj o **precyzję udzielanych odpowiedzi**. Nie uogólniaj informacji i nie pomijaj istotnych informacji podanych w tekście.
- 5) **Pisz czytelnie**, aby nie było żadnych wątpliwości co do zapisu odpowiedzi w zadaniach otwartych.

3

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna odpowiedzi. Zwróć uwagę na **wszystkie informacje zawarte w poleceniu, np. podany limit wyrazów, konieczność wykorzystania konkretnego wyrazu, brak możliwości zmiany kolejności wyrazów**. Jeśli nie zastosujesz się do któregośkolwiek z wymogów wskazanych w poleceniu do danego zadania, odpowiedź nie będzie uznana za poprawną.

Rekomendacje egzaminatorów sprawdzających prace z języka angielskiego (2)

4

Bardzo uważnie przeczytaj polecenie do wypowiedzi pisemnej i zaplanuj, jak zamierzasz zrealizować każdy z podpunktów polecenia. Pamiętaj, że **praca musi być napisana w taki sposób, aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie niezbędne informacje. Nie ograniczaj się do minimum.** Staraj się napisać przynajmniej dwa zdania, realizując każdy podpunkt polecenia.

5

W swojej wypowiedzi pisemnej staraj się **unikać powtórzeń, tłumaczenia słowo w słowo z języka polskiego na język obcy oraz używania słownictwa i struktur gramatycznych, które wykraczają poza opanowany przez Ciebie zakres języka.** Lepiej napisać komunikatywną wypowiedź prostszym językiem niż wykorzystywać w sposób przypadkowy i niepoprawny leksykę oraz konstrukcje gramatyczne, których nie opanowałeś(-aś) w wystarczającym stopniu.